

**ΕΝΩΣΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ**

**ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ
ΠΕΖΟΠΟΡΟΥ
ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

Κωνσταντίνος Γ. Τσίκας

Απρίλιος 2018

Εισαγωγή

Το συγκεκριμένο πόνημα, είναι μια εργασία του Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος **Τσίκα Κωσταντίνου**.

Η εργασία περιλαμβάνει μια έρευνα για το Πεζοπόρο Αερομεταφερόμενο Τμήμα Θεσσαλίας.

Η έρευνα αποτελεί μέρος της διατριβής που εκπονήθηκε στα πλαίσια της 1ης εκπαιδευτικής σειράς του Διατμηματικού Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και της Σχολής Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας, ως μέρος των εκπαιδευτικών υποχρεώσεων για την απόκτηση του ΜΔΕ «Ανάλυση και Διαχείριση Ανθρωπογενών και Φυσικών Καταστροφών» κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016 με θέμα «Συγκριτική παρουσίαση της οργάνωσης και λειτουργίας πεζοπόρων τμημάτων στο Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδος και διεθνώς. Αερομεταφερόμενο Πεζοπόρο τμήμα Θεσσαλίας: στατιστική επεξεργασία συμβάντων και δειγματοληπτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίου.»

Μετά από ευγενική παραχώρηση του συναδέλφου, η εργασία έγινε e-book και προστίθεται στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη της ΕΑΠΣ στην ιστοσελίδα της www.eaps.gr

Απρίλιος 2018
Γιάννης Σταμούλης
Πρόεδρος Δ.Σ.
Ένωσης Αξιωματικών
Πυροσβεστικού Σώματος

Εισαγωγικά

Το Πυροσβεστικό Σώμα από το 1998 ανέλαβε την ευθύνη για την καταστολή των δασικών πυρκαγιών στην Ελλάδα και στο διάστημα αυτό έχει συσσωρευτεί αρκετή γνώση και εμπειρία, όχι μόνο σε ότι αφορά τη συμπεριφορά και εξέλιξη του ίδιου του φαινομένου της δασικής πυρκαγιάς, αλλά και σε ότι αφορά τη μεθοδολογία και τη στρατηγική διαχείρισης του φαινομένου.

Για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών απαιτείται ο συντονισμός και η συνεργασία πολλών υπηρεσιών σε προ-καταστροφικό, καταστροφικό και μετα-καταστροφικό επίπεδο.

Ένα σημαντικό έργο στο θέμα της καταστολής των δασικών πυρκαγιών αναλαμβάνουν και τα Πεζοπόρα Αερομεταφερόμενα Τμήματα (Π.Α.Τ) που ρόλο έχουν να περιορίσουν και να πατάξουν την πυρκαγιά σε δυσπρόσιτα σημεία.

Η λειτουργία των Πεζοπόρων Τμημάτων στον μηχανισμό Δασοπυρόσβεσης έχει εδραιωθεί τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο.

Προβληματική της έρευνας

Από την έναρξη λειτουργίας τους τα Π.Α.Τ έχουν παραμείνει σταθερά, όσον αφορά τη δομή και την οργάνωση λειτουργίας τους και σύμφωνα με τις αρχικές διαταγές.

Από την χρονιά έναρξής τους το 2001 έχουν περάσει μέχρι σήμερα δέκα έξι (16) χρόνια και στο διάστημα αυτό έχουν γίνει αλλαγές τόσο στις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κατά την καλοκαιρινή περίοδο, όσο και στην ίδια την κοινωνία και τα άτομα που την αποτελούν.

Οι υπάλληλοι που έχουν παραμείνει στα Πεζοπόρα τμήματα έχουν σαφώς μία ολοκληρωμένη άποψη τόσο για την αποτελεσματική λειτουργία του τμήματος στην κατάσβεση των πυρκαγιών, καθώς και για την εύρυθμη λειτουργία του σε πολλούς άλλους τομείς (οργάνωση, διοίκηση, διαπροσωπικές σχέσεις).

Στο διάστημα λειτουργίας των Π.Α.Τ κάποιοι υπάλληλοι έχουν παραμείνει στην Υπηρεσία από την αρχή έως σήμερα και κάποιοι έχουν παραιτηθεί και αντικατασταθεί με καινούργιο προσωπικό.

Χρονικά τα Π.Α.Τ βρίσκονται σε ένα σημείο όπου διαφαίνεται πως θα χρειαστούν να γίνουν διορθωτικές παρεμβάσεις, ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα η λειτουργία τους.

Αναδύεται η αναγκαιότητα καταγραφής της εμπειρίας του μόνιμου και εποχικού προσωπικού από τη συμμετοχή του στη αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών.

Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται όχι μόνο η ενσωμάτωση της εμπειρίας του παρελθόντος στο σχεδιασμό, αλλά και η ενεργός συμμετοχή του προσωπικού σε διαδικασίες οργάνωσης και προετοιμασίας.

Σκοπός της έρευνας είναι να αποτυπώσει όσο το δυνατόν τις τάσεις που επικρατούν, τις εμπειρίες του προσωπικού από την πολυετή εργασία τους στο τμήμα καθώς και να καταγράψει τις απόψεις των Πυροσβεστών πάνω στην υπάρχουσα κατάσταση που αντιμετωπίζουν.

Επίσης η έρευνα προσδοκά να φανερώσει τις προσδοκίες και τα πιστεύω των υπαλλήλων για το μέλλον αυτού του τμήματος.

Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Πιο αναλυτικά, η έρευνα στοχεύει να δώσει απαντήσεις στα παρακάτω επίκαιρα και συγχρόνως κρίσιμα ερωτήματα:

- Κατά πόσο οι Πυροσβέστες συμφωνούν ότι είναι απαραίτητα τα Πεζοπόρα τμήματα στις δασικές πυρκαγιές, καθώς και που αποδίδουν αυτή την σπουδαιότητα.
- Ποια είναι η άποψη των Πυροσβεστών όσον αφορά : Τον εξοπλισμό- εργαλεία, την εκπαίδευση, το προσωπικό που στελεκώνει το τμήμα, η μεθοδολογία επέμβασης που ακολουθείται στα συμβάντα και τέλος η σημασία που δίνεται στην ασφάλεια του προσωπικού.
- Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι Πυροσβέστες από την εργασία τους και ειδικότερα: τη Διοικητική μέριμνα, την αποτελεσματικότητα της επέμβασης, την προοπτική εξέλιξης, την χρηματική αποζημίωση και τέλος τις σχέσεις με τους συναδέλφους και προϊσταμένους τους.
- Ποια είναι η άποψη των Πυροσβεστών όσον αφορά τις πιθανές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας του τμήματος καθώς και ποια μορφή πρέπει να πάρει στο μέλλον .

Ερευνητική στρατηγική

Μετά τη διατύπωση του σκοπού και του στόχου επιχειρήθηκε η οργάνωση του ερευνητικού σχεδίου.

- Α) Αρχικά επιχειρείται η κατασκευή του μέσου συλλογής δεδομένων της έρευνας, μέσω ενός ερωτηματολογίου. Η δημιουργία του βασίστηκε στις γνώσεις του συντάκτη του για τον ρόλο του Πεζοπόρου τμήματος στην Δασοπυρόσβεση, καθώς επίσης και σε βασικές γνώσεις στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων.

Για την αποτελεσματική εκπόνηση του ερωτηματολογίου σημαντική βοήθεια πρόσφεραν οι συζητήσεις με συναδέλφους στην Υπηρεσία για το θέμα της έρευνας και τον τρόπο προσέγγισης του.

Πριν από την επίσημη διανομή των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε η δοκιμαστική τους επίδοση σε περιορισμένο αριθμό συναδέλφων προκειμένου να ελεγχθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος χρόνος συμπλήρωσής του, αλλά και τυχόν δυσκολίες στην κατανόηση των ερωτήσεων.

Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στη χρήση της γλώσσας κατά τη σύνταξή του, ώστε αυτή να είναι κατανοητή από το σύνολο των πυροσβεστών.

- Β) Καθορίζεται ο πληθυσμός αναφοράς της έρευνας και αποφασίζεται να χορηγηθεί το ερωτηματολόγιο σε όλο το υπηρετούντο προσωπικό (Μόνιμοι-Πυροσβέστες Πενταετούς Υποχρέωσης-Εποχικοί) στο Π.Α.Τ.Θεσσαλίας κατά την Αντιπυρική περίοδο 2016 (σύνολο 70 υπάλληλοι).

Θα μπορούσε να ειπωθεί πως το δείγμα του πληθυσμού που χρησιμοποιήθηκε σε αυτό το ερωτηματολόγιο (δηλαδή όλα τα μέλη του Πεζοπόρου Θεσσαλίας) είναι αντιπροσωπευτικό για το σύνολο των ανάλογων Πεζοπόρων τμημάτων σε όλη την Επικράτεια.

- Γ) Αποφασίζεται ο τρόπος επίδοσης των ερωτηματολογίων στα υποκείμενα της έρευνας.

Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε στο τέλος της Αντιπυρικής περιόδου 2016 στις τρεις βάρδιες αυτών που υπηρέτησαν στο Π.Α.Τ.Θ, αφού πρώτα έγινε ενημέρωση από τον συντάκτη για το τι έπρεπε να προσέξουν.

- Δ) Οι απαντήσεις κωδικοποιήθηκαν από όλες τις ερωτήσεις και στη συνέχεια αποφασίστηκε η επεξεργασία των δεδομένων να γίνει με τη βοήθεια του προγράμματος SPSS που θεωρείται ως το πληρέστερο ίσως πακέτο στατιστικής ανάλυσης (Δημητριάδης, 2012).
- Ε) Μετά τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, ακολουθεί η περιγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας.
- ΣΤ) Καταληκτικό σημείο του ερευνητικού σχεδιασμού είναι η συζήτηση, η ερμηνεία των περιγραφικών ευρημάτων και η διατύπωση γενικών συμπερασμάτων αλλά και προτάσεων.

Συμπεράσματα

Από την στατιστική ανάλυση των ερωτηματολογίων προέκυψαν τα παρακάτω συνοπτικά αποτελέσματα.

1. Οι πυροσβέστες θεωρούν απαραίτητη τη λειτουργία του Πεζοπόρου τμήματος στον μηχανισμό Δασοπυρόσβεσης και αποδίδουν την επιτυχή συμβολή του στην εμπειρία που υπάρχει.
2. Οι πυροσβέστες θεωρούν τον εξοπλισμό και τα εργαλεία που υπάρχουν στο τμήμα ως μέτρια και ότι χρήζουν βελτίωσης τα οχήματα μεταφοράς προσωπικού.
3. Οι ερωτώμενοι αποδέχονται σε μεγάλο ποσοστό την εκπαίδευση που γίνεται στο Τμήμα, ενώ θεωρούν ότι θα πρέπει να εστιαστεί στην καλλιέργεια ομαδικού κλίματος
4. Οι πυροσβέστες θεωρούν το σωματικό βάρος και τη εμπειρία ως τα σημαντικότερα για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής τους.
5. Υπάρχει ξεκάθαρη επιλογή ότι το ήδη υπάρχον προσωπικό μπορεί να συνεχίσει την εκπλήρωση του σκοπού του.

Σε αυτό φαίνεται να συμφωνούν περισσότερο οι Εποχικοί σε σχέση με τους Π.Π.Υ και τους Μόνιμους. Ο συνδυασμός της διατήρησης του υπάρχοντος προσωπικού με την ανανέωση αυτού και την ομογενοποίησή του θεωρούνται ως το σημαντικότερο για την αποτελεσματικότητα του προσωπικού κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

6. Οι υπάλληλοι δηλώνουν ικανοποιημένοι από τη μεθοδολογία που ακολουθείται καθώς και από την αποτελεσματικότητα κατά την επέμβαση στα συμβάντα. Οι ερωτώμενοι δηλώνουν ότι γίνεται περιστασιακά αποτίμηση των συμβάντων.

7. Οι ερωτώμενοι συμφωνούν ότι τηρούνται τα μέτρα ασφαλείας του προσωπικού τόσο από τους ίδιους όσο και από τους προϊσταμένους τους. Θεωρούν πως ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την ασφάλειά τους είναι κατά την επέμβαση στο συμβάν και πως το σημαντικότερο είναι να δίνονται σαφείς οδηγίες από τον επικεφαλής.

8. Οι ερωτώμενοι συνολικά δηλώνουν ικανοποιημένοι από την εργασία τους. Οι Εποχικοί δηλώνουν λιγότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους σε σχέση με τους Π.Π.Υ και τους Μόνιμους. Οι μισοί δηλώνουν ικανοποιημένο από την προοπτική εξέλιξης και οι υπόλοιποι δυσαρεστημένοι. Αναλυτικότερα, οι Εποχικοί δηλώνουν λιγότερο ικανοποιημένοι από την προοπτική εξέλιξης, ακολουθούν οι Μόνιμοι και τελευταίοι οι Π.Π.Υ.

Οι ερωτώμενοι δηλώνουν δυσαρεστημένοι από την χρηματική αποζημίωση.
Περισσότερο δυσαρεστημένοι δηλώνουν οι Εποχικοί σε σχέση με τους Π.Π.Υ και τους Μόνιμους.

9. Οι σχέσεις τους με τους συναδέλφους και τους προϊσταμένους τους είναι πολύ καλές, ενώ δηλώνουν ικανοποιημένοι από την διοικητική μέριμνα.
10. Όσον αφορά την αποτίμηση των συμβάντων φαίνεται ότι δεν γίνεται πάντα με την επιστροφή στον Σταθμό. Οι υπάλληλοι θεωρούν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης του Τμήματος ιδιαίτερα σε θέματα εξοπλισμού και προσωπικού. Για το θέμα του εξοπλισμού χρειάζεται βελτίωση στα οχήματα μεταφοράς προσωπικού 4X4, καθώς και αγορά καινούριων εργαλείων – εξοπλισμού - τηλεπικοινωνιών.
11. Όσον αφορά ποια μορφή πρέπει να πάρουν τα Π.Α.Τ. στο μέλλον, οι ερωτώμενοι προκρίνουν να παραμείνει η υπάρχουσα δομή με ανανέωση του προσωπικού.

Προτάσεις

1. Τα πεζοπόρα τμήματα που λειτουργούν στην Ελλάδα επιτελούν ένα σημαντικό έργο στην καταστολή των Δασικών Πυρκαγιών.
2. Για τη συνέχιση της λειτουργίας τους είναι απαραίτητο να γίνουν παρεμβάσεις τόσο σε θέματα υλικοτεχνικού εξοπλισμού όσο και στο προσωπικό.
Πιο συγκεκριμένα κρίνεται αναγκαία η μεταφορά των υπαλλήλων να γίνεται με οχήματα 4X4 προκειμένου να επεμβαίνουν με ασφάλεια στα συμβάντα.
Επίσης το προσωπικό θα πρέπει να ανανεωθεί έτσι ώστε να υπάρχει η εμπειρία των παλιών με την φρεσκάδα των νέων υπαλλήλων.
3. Η κατάσταση της υγείας του υπαλλήλου και η σωματική του κατάσταση (βάρος-αντοχή) θα πρέπει να εξετάζονται προκειμένου να επιλέγεται κάποιος υπάλληλος για αυτές τις μονάδες.
Επίσης κατά την διάρκεια της Υπηρεσίας θα πρέπει να καθιερωθεί ώρα σωματικής βελτίωσης και άσκησης.
4. Η λειτουργία των Πεζοπόρων τμημάτων και η συγκρότησή τους σε επίπεδο Περιφέρειας, με τον τρόπο που αυτά επεμβαίνουν, με την εμπειρία των μελών του, το πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας που αναπτύσσεται μεταξύ τους, εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των επεμβάσεων.

5. Η τριχοτόμηση των υπαλλήλων (Μόνιμοι - Π.ΠΥ - Εποχικοί) δημιουργεί προβλήματα κατά την άσκηση του έργου τους. Θα πρέπει να αμβλυνθούν αυτές οι διαφορές, έτσι ώστε να μην βιώνει κάθε υπάλληλος διαφορετικά τον ρόλο του στο Πυροσβεστικό Σώμα.
6. Η συζήτηση, η ανάλυση και η καταγραφή των συμβάντων με την επιστροφή στον Σταθμό θα βοηθούσε στη διάχυση της εμπειρίας σε όλους τους υπαλλήλους, καθώς και στην καταγραφή αυτής και για τους επόμενους.
7. Προκειμένου το Πεζοπόρο τμήμα να συνεχίσει να εκπληρώνει με επιτυχία τον ρόλο του, θα πρέπει να λειτουργεί με συγκεκριμένους κανόνες και αρμοδιότητες που θα πρέπει να τηρούνται από όλους τους εμπλεκόμενους. Γι' αυτό το λόγο είναι σπουδαίοι οι κανόνες λειτουργίας του Πεζοπόρου να είναι σε όλους γνωστοί. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται σαφώς συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων για τις αρχές λειτουργίας του Πεζοπόρου.

Η συγκεκριμένη έρευνα δεν εξάντλησε όλα τα θέματα που άπτονται της λειτουργίας των Πεζοπόρων τμημάτων, ωστόσο τα αποτελέσματα αυτής μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης και να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικούς σχεδιασμούς αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών.